

dlužno ho odkázati na příslušnou soudní praxi, která podrobně vyličená byla v zdejším rozhodnutí čís. sb. 3279 a z níž je ta podmínka patrna. Třeba se totiž poslední dva z doložených tam případů staly teprve za doby válečné, přece neměly příčinu svou v poměrech válečných a mohly se zrovna tak dobře státi za míru, jako za války. Projednávaný případ však jest bezesporně událostí válečnou. Na vládní nařízení ze dne 21. května 1920, čís. 366 sb. z. a n. ovšem finanční prokuratura neprávem žalobce odkazuje, protože nařízení to týče se jen náhrady válečných škod podle mírových smluv, takže na tento případ se nevztahuje. Mimo to nařízení toto napropůjčuje žádného právního nároku (§ 12). Spíše lze tu srovnati předpisy, připatřící k normě Šu 1044 obč. zák., jež sice, navazujíc na § 1043 tamže, všeobecnující t. zv. lex Rhodia de jactu, vyslovuje všeobecnou zásadu o rozdělení vojenských válečných škod politickými úřady, ale sama, jsouc toliko normou t. zv. blanketní, ana odkazuje na předpisy zvláštní, zůstala téměř nepraktickou, protože těchto zvláštních předpisů není. Dekret dv. kanc. ze dne 16. dubna 1821, čís. 49 sb. zák. pol. prohlašuje, že státní pokladna nenahraňuje škody způsobené výtržnostmi (excessy) vojska, to leda velitelé že jsou za ně zodpovědní. Další předpisy pak jednají o škodách způsobených při vojenských cvičeních, tedy v míru. Tedy ani v historických zemích není právní stav žalobci příznivý. V republice vydán zákon ze dne 18. března 1920, čís. 187 sb. z. a n., jenž dovoluje poskytnouti dobrovolný státní příspěvek tomu, kdo utrpěl škodu při výtržnostech, což není omezeno na výtržnosti vojenské, a platí pro všechny výtržnosti nastalé po 28. říjnu 1918. Byť byla věc pro žalobce sebe truchlivější, ani Nejvyšší soud nevidí v platném právu pro něho žádné pomoci, mocí práva vynutitelné.

• Čís. 4310.

Stát neručí za škodu, zapálil-li úřední orgán při úřední obchůzce stavení, v němž si rozdělal oheň.

(Rozh. ze dne 29. října 1924, Rv I 1286/24.)

Žalobce domáhal se na československém eráru náhrady škody proto, že prý za mobilisace roku 1921 rozdělali českoslovenští finanční strážníci v jeho boudě na hranici československo-maďarské oheň, jímž byla bouda zapálena. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nelze sice souhlasiti s názorem nižších stolic, že proto, že čin stal se za platnosti ústavní listiny, nelze prý se odvolati na soudní praxi slovenskou, před její platností se vyvinuvší, ježto § 92 úst. listiny prý vyžaduje, aby státu ručební povinnost ukládal zákon, čehož v tomto případě ovšem není. Avšak, jak nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 14.

října 1924, Rv I 997/24 čís. sb. 4260 podrobně vyložil, dlužno pod výrazem »zákon« Šu 92 úst. list. rozuměti na Slovensku právě také soudní praxi, mající tam moc zákona, pročež se nižší stolice a finanční prokuratura na to rozhodnutí odkazují, kdežto žalobcům názor ten teprv odůvodňovati netřeba, ježto jest jim k prospěchu. Také nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že i když by se k řečené soudní praxi přihlíželo, nelze prý žalobnímu návrhu místo dáti proto, že praxe ta předpokládá, že událost, škodu přivodivší, stala se v době normální, škodný čin, předmět žaloby tvořící, že však se stal za doby mimořádné, za stavu mobilisace, tedy stavu válečného. Neboť, jak nejvyšší soud již v rozhodnutí sb. n. s. čís. 3279 uvedl, předpokládá praxe ta toliko, aby šlo o případnost, jež se již za normálních poměrů přihází (přihoditi může) a tudíž pravidlům práva normálního podléhá, což jest něčím podstatně rozdílným od předpokladu, jak jej pojal odvolací soud, aby případnost stala se v době normální. Vždyť již mezi nálezy, onu soudní praxi spoluzakládajícími a v onom rozhodnutí citovanými jsou dva, datující teprv z roku 1917, tedy z doby válečné. Událost mohla se přihoditi tedy třeba v době válečné, ale nesměla míti příčinu v poměrech válečných, nýbrž musí býti taková, že se může přihoditi také za dob mírových. A tu nelze jen z toho, že škodný čin stal se za doby mobilisace, souditi, že, nebýt mobilisace, byl by se státi nemohl: vojáci mohou přece neopatrně s ohněm zacházeti i v míru a přivoditi tak neštěstí a škodu. Nicméně výrok nižších stolic, zamítající žalobu, jest správným, avšak z jiných důvodů. § 92 úst. listiny dovoluje totiž, aby zákon určil, pokud stát ručí za nezákonný výkon moci veřejné. To je jak odkaz na platné již právní normy, ukládající státu ručení, tak slib budoucí zákonné úpravy této otázky. Na Slovensku tedy, jak již řečeno, odkaz na platné již právní normy zahrnuje v sobě i odkaz na tamní soudní praxi. Tato praxe shodně s ústavní listinou ukládá státu ručení jen na nezákonný výkon úřadu nebo služby, avšak to jen tehdy, lze-li nezákonnost orgánu, ji spáchavšímu, přičítati za vinu, vylučuje tedy případ, že se nezákonnost sice stala, avšak orgánu se přihodila beze všeho zavinění. Zkoumají-li se však v tomto případě tyto podmínky, lze seznati, že není tu již první podmínky, aby totiž šlo o nezákonný výkon moci veřejné, tedy úřadu nebo služby, roz. státní na rozdíl od obecní neb jiné veřejné. Byť i pohraniční finanční strážníci byli v době, kdy si v boudě žalobců oheň rozdělali, na služební pochůzce, a tedy ve službě, přece právě jen tato pochůzka a účel její, na př. zadržení podloudníků a jich zboží, náležela k výkonu jich služby, nikoli však i rozdělání ohně vůbec a tím méně v boudě žalobců. Nemusili k vůli službě vůbec oheň rozdělávati a tím méně musili tak učiniti v oné boudě. Nenáleží to k výkonu služby, když na př. četník na služební pochůzce zastřelí zvěř, která v poli nebo v lese se mu namanula, nebo když zastaví se v hostinci — a ten případ právě uveden je v rozhodnutí Rv I 1056/23, kde nárok žalobní rovněž zůstal neuznán — a neopatrným zacházením se zbraní způsobí tam úraz, nenáleží to dále k výkonu služby neb úřadu, když na př. při soudním odhadu usedlosti člen soudní komise při ohledání stodoly nebo stohu neopatrným zachá-

zením s ohněm, na př. zapaluje si cigaretu, zavinil požár, nýbrž předmětem jeho úředního výkonu jest toliko a pouze odhad, a teprv, kdyby nezákonným odhadem způsobil nějakou škodu a nezákonnost mohla se mu přičítati za vinu, mohlo by se jednati o ručení státu. Jinak ručí si jen orgán sám za své zavinění jako soukromník, a proti všem takovým soukromníky způsobeným škodám dlužno se chrániti pojištěním. Také žalobci museli počítati s nebezpečím, že bouda jejich může býti kým-koli buď z neopatrnosti neb úmyslně zapálena a měli se tedy proti neštěstí opatřiti, a mohou se hojiti jen na tom, kdo jim škodu způsobil, pak-li se to stalo zaviněně, stát však nemá s tou věcí docela nic co činiti.

Čís. 4311.

Předpis Šu 370 ex. ř. vztahuje se pouze na konečné rozsudky první stolice. Ustanovení Šu 371 čís. 1 ex. ř. netýká se útrat odvolacího řízení.

(Rozh. ze dne 29. října 1924, R II 362/24.)

Soud první stolice povolil exekuci ku zajištění útrat odvolacího řízení. Rekursní soud zamítl exekuční návrh. Důvody: Pro peněžitý nárok, jenž přiznán byl rozsudkem první stolice, potvrzeným soudem odvolacím, lze sice, když proti rozhodnutí druhé stolice vzneseno bylo odvolání, povolit zajišťovací exekuci dle Šu 371 čís. 1 ex. ř. v novém doslovu i bez osvědčení, v Šu 370 ex. ř. žádaného. Jest tedy v případě takovém pro povolení zajišťovací exekuce exekučním titulem rozsudek prvního soudu. Rozhodnutí o útratách sporu, pro něž žádáno jest za exekuci zajišťovací, jest rozhodnutím druhé stolice a netvoří takového exekučního titulu první stolice, vždyť nejde o výrok odvolacího soudu, potvrzující stejné rozhodnutí soudu prvního, nýbrž o výrok nový a na takový případ ustanovení Šu 371 čís. 1 ex. ř. se nevztahuje (»Exekuce na základě rozsudku, první stolicí potvrzeného«). Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelovo tvrzení, že návrh na povolení zajišťovací exekuce ohledně odvolacích útrat neopíral o § 371 ex. ř., nýbrž o § 370 ex. ř., odporuje spisům, a je toto tvrzení, nejsouc obsaženo v řečeném návrhu, v oprávném řízení nepřipustnou novotou. Proto rekursní soud správně posuzoval oprávněnost navržené zajišťovací exekuce pouze s hlediska Šu 371 ex. ř., a to ovšem správně, čemuž konečně stěžovatel ani neodporuje, poukazuje ku zdejšímu rozhodnutí sb. n. s. čís. 297. Leč i kdyby bylo lze stěžovateli přisvědčiti, že skutečně jest nebezpečnost pro vydobytí jeho pohledávky, návrh jeho by neobstál ani s hlediska Šu 370 ex. ř. Podle tohoto může býti exekuce zajišťovací povolena na základě konečného rozsudku. Takovým jest podle Šu 390 c. ř. s. na rozdíl od mezitímného rozsudek, kterým jest rozepře buď úplné,